

Doniyor kitobi — Bir yuz ellik beshinchi

Doniyorning So'nggi Vahiysining Ochilishi: Dono Bokira Qizlarning Parallel Sayohati

Jeff Pippenger
2024-03-24

Biz Doniyorning oxirgi vahiyni ko'rib chiqishni Doniyorni Xudoning oxirzamon ahd xalqining timsoli sifatida aniqlashdan boshladik va Belteshazzar orqali ifodalangan o'sha oxirzamon xalqining bashoratli xususiyatlarini aniqlashni boshlash uchun birinchi oyatni oxirgi bob bilan bog'liq holda qo'lladik. Xudoning oxirzamon ahd xalqi birinchi farishta harakatining Milleritlarini hamda uchinchi farishta harakatining bir yuz qirq to'rt mingini ifodalaydi. Milleritlar o'n bokira haqidagi masalni ado etdilar, va o'sha masal oxirgi kunlarda har bir harfigacha takrorlanadi.

“Meni ko'pincha o'nta bokira qiz haqidagi masalga murojaat qildirishadi; ulardan beshtasi dono, beshtasi esa nodon edi. Bu masal so'zma-so'z bajo keltirilgan va bajo keltiriladi, chunki u aynan shu zamonga xos alohida tatbiqqa ega bo'lib, uchinchi farishtaning xabari kabi, bajo keltirilgan va zamonning oxirigacha hozirgi haqiqat bo'lib qoladi.” Review and Herald, 1890-yil 19-avgust.

So'nggi kunlardagi har ikkala harakatning tajribasi Adventizmning tajribasidir.

“Matto 25-bobdagi o'nta bokira qiz haqidagi masal ham Adventist xalqining tajribasini tasvirlaydi”. Buyuk kurash, 393.

Milleriylar birinchi farishta harakatini ifoda etar edilar, va ularning tajribasi Filadelfiya jamoati tomonidan ham ifodalangan edi. 1856 yilda Filadelfiyachi Milleriylar harakati Laodikiya harakatiga o'tdi, va 1863 yildagi isyonda u yanada Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlar jamoatiga o'tdi.

Yuz qirq to'rt ming uchinchi farishta harakatini ifodalaydi, va ularning tajribasi Filadelfiya jamoati orqali ham ifodalangan edi. 1989-yilda Doniyor kitobi Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlari jamoatiga muhrdan yechildi, va 2001-yil 11-sentabrda Laodikiyadagi Adventistlar harakati boshlandi, hamda 2023-yil iyulida Filadelfiyadagi harakatga qaytishdagi o'tish davri yetib keldi.

Belteshazar yoki Doniyor so'nggi kunlardagi Filadelfiya harakatini ifodalaydi; bu harakat millerchilar Filadelfiya harakatini “har bir harfigacha” takrorlaydi. So'nggi vahiydagi birinchi oyat o'sha so'nggi kun xalqini ifodalaydi, va so'nggi vahiydagi oxirgi guvohlik so'nggi vahiydagi birinchi guvohlik bilan muvofiq bo'lishi kerak. Doniyor kitobining o'n ikkinchi bobidagi poklanish jarayoni bilimning ortishini hamda shu orqali vujudga keladigan ikki toifani aniqlab beradi. Belteshazar so'nggi kunlardagi donolarning eng yakuniy timsolidir. Doniyor kitobining o'n ikkinchi bobida millerchilar harakati uchun tayanch bo'lgan kamida beshta bashoratli haqiqat bor; bular uchinchi farishta harakatida takrorlanishi kerak.

Birinchisi — ikki toifa sajda qiluvchilarni vujudga keltiradigan poklanish jarayoni bo‘lib, shu tariqa o‘n bokira haqidagi masalning ham boshlanish, ham yakuniy bosqichlarida amalga oshirishini ta’minlaydi.

Lekin sen, ey Doniyor, bu so‘zlarni yashirin tut va kitobni oxirzamongacha muhrla: ko‘plar u yoqdan bu yoqqa yugurib yururlar, va bilim ko‘payur.... Va u dedi: Yo‘lingdan qolma, Doniyor; chunki bu so‘zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan. Ko‘plar poklanur, oppoq bo‘lur va sinalur; lekin fosiqlar fosiqlik qilurlar; fosiqlardan hech biri tushunmas, ammo donolar tushunurlar. Doniyor 12:4, 9, 10.

Dono va yovuz (ahmoq) o‘rtasidagi farq, oxirzamonda ochib beriladigan bilimning ortishini ularning anglashiga (aqlan ajratib olishiga) asoslanadi; bu Millerchilar uchun 1798-yilda, yoki yuz qirq to‘rt ming uchun 1989-yilda sodir bo‘lgan. Xudoning xalqi Adventizm o‘n bokira haqidagi masalning tajribasi ekanini bilishi talab etiladi, chunki bu tushunchasiz ular yakuniy avlod uchun “oxirzamon” qachon kelganini yoki o‘shanda qanday xabar muhrdan yechilganini anglashga intilmaydilar. Adventist tajribasi haqiqatning izchil rivojlanishiga asoslangan, “hayot-mamot” natijasiga olib boradigan uch bosqichli sinov jarayoni ekanini anglamasdan, har bir Yettinchi kun adventistining yuksak da’vatini tanib olish imkonsizdir. Belteshatsar “poklanib, oqartirilib, sinalgan” deb ifodalangan poklanish jarayonidan o‘tganini biladigan bir xalqni ifodalaydi. Aynan o‘sha uch bosqichli poklanish jarayoni Muqaddas Ruhning ishi sifatida aniq belgilab qo‘yilgan.

Lekin sizlarga haqiqatni aytaman: Mening ketishim sizlar uchun foydalidir; chunki agar Men ketmasam, Yupatuvchi sizlarning oldingizga kelmaydi; ammo agar ketsam, Uni sizlarning oldingizga yuboraman. Va U kelganida, dunyoni gunoh, solihlik va hukm to‘g‘risida fosh etadi: gunoh to‘g‘risida — chunki ular Menga ishonmaydilar; solihlik to‘g‘risida — chunki Men Otamning oldiga ketaman va sizlar Meni endi ko‘rmaysizlar; hukm to‘g‘risida esa — chunki bu dunyoning hukmdori hukm qilingandir. Sizlarga aytadigan yana ko‘p narsalarim bor, lekin hozir sizlar ularni ko‘tara olmaysizlar. Ammo U, ya’ni Haqiqat Ruhi kelganida, sizlarni butun haqiqatga boshlab boradi; chunki U O‘zidan gapirmaydi, balki nimani eshitsa, shuni gapiradi va kelajakdagi narsalarni sizlarga ma’lum qiladi. Yuhanno 16:7–13.

Muqaddas Ruhning dono qizlarni “butun haqiqat”ga yo‘llashdagi ishi shuni taqozo etadiki, U dunyoni gunoh, solihlik va hukm haqida fosh etsin, ya’ni tanbeh bersin yoki aybdorligini ayon qilsin; bularning ayni o‘zi Doniyor kitobining o‘n ikkinchi bobida yoki dono, yoki nodon qizni vujudga keltiradigan uch bosqichdir. Iso Muqaddas Ruhning ishi deb belgilagan xabar Doniyor 12-bobda dono bilan yovuz o‘rtasidagi farqni ochib beradigan “moy”dir. Xudoning oxirgi kunlardagi xalqi o‘z avlodi uchun bilimning ortishini anglashi lozim, va bu bilim Matto kitobining yigirma beshinchi bobidagi masalda ularning yo nodon, yo dono qizlar ekanini tan olishni ham o‘z ichiga oladi.

“Yuhannoga bu narsalar muqaddas vahiya ko‘rsatildi. U chiroqlari tartibga keltirilgan va yonib turgan, besh oqil bokira qiz bilan ifodalangan jamoani ko‘rdi va zavq-shavq ichida shunday deb xitob qildi: ‘Bu yerda azizlarning sabr-toqati bordir; bu yerda Xudoning amrlarini va Iso imonini saqlovchilar bordir. Va men osmondan menga aytilayotgan bir ovozni eshitdim: Yoz, bundan buyon Rabbimizda vafot etadigan o‘liklar baxtlidirlar: Ha, deydi Ruh, toki ular

o‘z mehnatlaridan orom topsinlar; va ularning ishlari ularga ergashadi.”

“Birinci va ikkinchi farishtalarning xabarlarini eshitganlarning ko‘plari Masihning osmon bulutlarida kelishini ko‘rish uchun tirik qolamiz, deb o‘ylagan edilar. Agar haqiqatga ishonamiz deb da‘vo qilganlarning barchasi dono bokira qizlar singari o‘z vazifalarini bajarganlarida edi, bu xabar allaqachon har bir millatga, qavmga, tilga va xalqqa e‘lon qilingan bo‘lur edi. Ammo beshtasi dono, beshtasi esa nodon edi. Haqiqat o‘n bokira qiz tomonidan e‘lon qilinishi kerak edi, ammo ulardan faqat beshtasi o‘zlariga kelgan nurda yurgan o‘sha jamoaga qo‘shilish uchun zarur bo‘lgan tayyorgarlikni ko‘rgan edi. Uchinchi farishtaning xabari zarur edi. Bu e‘lon qilinishi lozim bo‘lgan xabar edi. Birinci va ikkinchi farishtalarning xabarlari ostida Kuyovni kutib olish uchun chiqqanlarning ko‘plari dunyoga beriladigan oxirgi sinov xabari bo‘lgan uchinchi farishtaning xabarini rad etdilar.”

“Vahiy 18-bobda tasvirlangan o‘sha boshqa farishta o‘z xabarini berganida, shunga o‘xshash ish amalga oshiriladi. Birinci, ikkinchi va uchinchi farishtalarning xabarlari takroran e‘lon qilinishi kerak bo‘ladi. Jamoatga shunday da‘vat beriladi: ‘Undan chiqinglar, ey Mening xalqim, toki uning gunohlariga sherik bo‘lmanglar.’ ‘Ulug‘ Bobil yiqildi, yiqildi, jinlarning maskaniga, har bir nopok ruhning qarorgohiga va har bir nopok hamda jirkanch qushning qafasiga aylandi. Chunki barcha xalqlar uning zinakorligi g‘azabining sharobidan ichdilar, yer podshohlari u bilan zino qildilar va yerning savdogarlari uning hashamatining mo‘l-ko‘lligi orqali boyib ketdilar.... Undan chiqinglar, ey Mening xalqim, toki uning gunohlariga sherik bo‘lmanglar va uning balolaridan ulush olmanglar; chunki uning gunohlari osmongacha yetdi va Xudo uning qonunsizliklarini esladi’ [Vahiy 18:2–5].”

“Ushbu bobning har bir oyatini olib, uni diqqat bilan o‘qing, ayniqsa oxirgi ikkitasini: ‘Va chiroqning nuri endi senda hech qachon porlamaydi; va kuyovning ham, kelinning ham ovozi endi senda hech qachon eshitilmaydi; chunki sening savdogarlaring yer yuzining ulug‘ kishilari edi; chunki sening sehr-jodularing bilan barcha xalqlar aldandi. Va unda payg‘ambarlarning, azizlarning va yer yuzida o‘ldirilganlarning barchasining qoni topildi.’”

“O‘nta bokira qiz haqidagi masalni Masihning O‘zi bergan bo‘lib, undagi har bir tafsilot sinchkovlik bilan o‘rganilishi kerak. Shunday bir vaqt keladiki, eshik yopiladi. Biz yo dono, yo nodon bokira qizlar bilan ifodalanamiz. Hozir esa kimlarning dono, kimlarning nodon ekanini ajrata olmaymiz, buni aytishga ham vakolatimiz yo‘q. Haqiqatni nohaqlik ichida tutib turadiganlar bor, va ular tashqi ko‘rinishda donolarga o‘xshaydi.” Manuscript Releases, 16-jild, 270.

Yaqinda chiqadigan yakshanba qonuni paytida erkaklar va ayollarni Bobildan tashqariga chorlamoqchi bo‘lgan Adventistlar sifatida, biz “yo dono, yo nodon bokiralar bilan ifodalanganmiz.” Yuhanno ko‘rgan, “chiroqlari tayyorlangan va yonib turgan besh dono bokira bilan ifodalangan” jamoa, Yuhanno keyinroq “muqaddaslarning sabr-toqati”ga ega bo‘lganlar va “Xudoning amrlarini hamda Isoning imonini saqlaydiganlar” deb ta’riflaganlar, Xudoning amrlarini saqlashlari, Isoning imonini amalda tutishlari va Matto yigirma beshinchi bobdagi masaldagi bokiralar ekanliklarini bilishlari talab etilgan bir yuz qirq to‘rt ming kishidir. Ular nafaqat o‘zlarining yo dono, yo nodon bokiralar ekanliklarini tushunishlari kerak, balki Doniyor tomonidan “poklangan, oqartirilgan va sinalgan” deb ifodalangan tajribani ham takrorlashlari

lozim.

Va ular taxt oldida, to'rtta maxluq va oqsoqollar oldida go'yo yangi bir qo'shiq kuylardilar; va bu qo'shiqni yer yuzidan najot bilan sotib olingan yuz qirq to'rt ming kishidan boshqa hech kim o'rgana olmas edi. Bular ayollar bilan bulg'anmaganlardir; chunki ular bokiradirlar. Bular Qo'zi qayerga bormasin, Uning ortidan ergashuvchilardir. Bular odamlar orasidan Xudoga va Qo'ziga ilk hosil sifatida najot bilan sotib olinganlardir. Va ularning og'zida hiyla topilmadi; chunki ular Xudoning taxti oldida aybsizdirlar. Vahiy 14:3–5.

Doniyor kitobining o'n ikkinchi bobida ifodalangan kamida besh haqiqat mavjud bo'lib, ular birinchi farishtaning Milleriylar harakati bilan bog'liq haqiqatlardir; bu haqiqatlar yuz qirq to'rt mingliklar harakati tomonidan takrorlanadi va yanada to'liqroq anglanadi. O'sha haqiqatlardan biri o'n bokira haqidagi masal bilan bog'liq bo'lgan uch bosqichli poklanish jarayonidir. William Miller bashoratli vaqt nuqtayi nazaridan anglagan birinchi haqiqat Leviticus yigirma oltidagi "yetti vaqt" edi; bu haqiqat Doniyor 12 da ko'rsatilgan bo'lib, u yerda tilga olingan Milleriylar tarixining birinchi haqiqatidir.

Lekin sen, ey Doniyor, bu so'zlarni yashirib qo'y va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrlab qo'y: ko'plar u yoq-bu yoqqa yugurib yuradilar, va bilim ortadi. So'ng men, Doniyor, qaradim, va mana, yana boshqa ikki kishi turardi: biri daryoning qirg'og'ining bu tomonida, ikkinchisi esa daryoning qirg'og'ining u tomonida. Va ulardan biri daryo suvlari ustida turgan, zig'ir matodan kiyim kiygan kishiga dedi: "Bu ajoyibotlarning oxirigacha qancha vaqt bo'ladi?" Va men daryo suvlari ustida turgan, zig'ir matodan kiyim kiygan kishini eshitdim; u o'ng qo'lini ham, chap qo'lini ham osmonga ko'tarib, abadulabad tirik Zot nomi bilan qasam ichib dedi: "Bir zamon, zamonlar va yarim zamon bo'ladi; muqaddas xalqning qudratini parokanda qilish tamom bo'lgach, bu narsalarning hammasi nihoyasiga yetadi." Men eshitdim, lekin tushunmadim. Shunda men dedim: "Ey hazratim, bu narsalarning oqibati nima bo'ladi?" Va u dedi: "Yo'lingdan bor, Doniyor; chunki bu so'zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan holdadir. Ko'plar poklanadi, oqartiriladi va sinovdan o'tkaziladi; lekin yovuzlar yovuzlik qiladilar; yovuzlarning hech biri tushunmaydi, ammo donolar tushunadilar." Doniyor 12:4–10.

Ushbu parcha Doniyor kitobining oxirzamon vaqtigacha muhrlab qo'yilishi bilan boshlanadi va parcha Doniyor kitobining oxirzamon vaqtigacha muhrlab qo'yilishi bilan yakunlanadi.

Doniyorning so'zlari birinchi va oxirgi bor muhrlab qo'yilishi orasida "abadiy tirik Zot"ning qasamyod bilan tasdiqlangan guvohligi shunday edi: "bu bir zamon, zamonlar va yarim zamon davom etadi; va u muqaddas xalqning qudratini sohib yuborishni tamomlaganida, bularning hammasi ado bo'ladi."

Bu qasam bilan tasdiqlangan guvohlikni bergan Zot suvlar uzra turuvchi, zig'ir matodan kiyingan Zot edi. Doniyor Hiddekel daryosining bir qirg'og'ida bir farishtani, boshqa qirg'og'ida esa yana bir farishtani ko'rdi; o'sha farishtalardan biri savol berdi, suvlar uzra turgan Zot esa unga javob berdi. Savol shunday edi: "Qachongacha?" Bu, Doniyor kitobining sakkizinchi bobidagi o'n uchinchi oyatda berilgan savolning dastlabki ikki so'zi bilan aynandir.

Shunda men bir muqaddas zotning gapirayotganini eshitdim; va boshqa bir muqaddas zot gapirayotgan o'sha muayyan muqaddas zotga dedi: "Kundalik qurbonlik, vayronalikning

gunohi, ham muqaddas maskanning, ham lashkarning oyoq osti qilinishiga doir vahiy qachongacha davom etadi?” U menga dedi: “Ikki ming uch yuz kun-gacha; shundan keyin muqaddas maskan poklanadi.” Doniyor 8:13, 14.

Xuddi shu bashoratli tuzilma har ikkala suhbatda ham uchraydi, faqat sakkizinchi bobda Doniyor Xiddekel daryosi bo'yida emas, balki Ulay daryosi bo'yidadir. Sakkizinchi bobda bir farishta (muqaddas zot) “so'zlagan o'sha muayyan muqaddas zotga: qancha vaqtgacha”, deb so'radi. “O'sha muayyan muqaddas zot” deb tarjima qilingan ibroniycha so'z “Palmoniy” bo'lib, ma'nosi Ajoyib Sanovchi yoki Sirlar Sanovchisidir. Sakkizinchi bobda Iso (Ajoyib Sanovchi) so'zlayotgan edi, va boshqa bir muqaddas zot Isodan (o'sha muayyan muqaddas zotdan): “qancha vaqtgacha”, deb so'radi.

O'n ikkinchi bobda suv ustida turgan Zotdan Hiddekel daryosining qirg'oqlaridan birida turgan bir farishta: «qancha vaqt?» deb so'raydi. Bu ikki parcha qatorma-qator, o'zaro bog'liq holda ko'rib chiqilishi kerak. Sakkizinchi bobdagi birinchi savol shunday: «Muqaddas maskan va lashkarning oyoq osti qilinishi haqidagi vahiy qancha vaqt davom etadi? Bu ish avval butparastlik, keyin esa papalik tomonidan amalga oshiriladi». O'n ikkinchi bobdagi savol esa: «Bu mo'jizalarning oxirigacha qancha vaqt bo'ladi?» qabilidadir. Shundan so'ng, zig'ir libosga burkangan va suvlar ustida turgan Ajoyib Hisoblovchi — Palmoniy tomonidan qasam bilan javob beriladi: «bir vaqt, ikki vaqt va yarim vaqt bo'lur; va muqaddas xalqning qudratini tarqatib yuborishni u tamom qilganida, bu ishlarning hammasi nihoyasiga yetadi».

Ulay va Xiddekel daryolari bilan bog'liq savol shuki: “Butparastlik, so'ngra esa papalik tomonidan, ular muqaddas joyni va lashkarni oyoq osti qilib, Xudoning xalqini tarqatib yuborishga sabab bo'lgan vahiy qachongacha davom etadi?” Javob shundan iboratki, oyoq osti qilish 1798-yilda nihoyasiga yetadi; o'sha vaqtda Palmoni tomonidan Milleritlar ma'badini tiklash ishi boshlanadi, so'ngra qirq olti yil o'tib, 1844-yilda, muqaddas joy poklanishi kerak bo'lgan paytda, yakun topadi.

O'n ikkinchi bobda Doniyor suhbatni eshitdi, “ammo men tushunmadim.” Doniyor Masihdan so'ragani bilan ifodalanidek, tushunishni istashini bildirdi. “Ey Hazratim, bu narsalarning oxiri nima bo'lur?” Uning tushunishni istagan bu ifodasi dono bokiralarning tushunishga bo'lgan istagini ifoda etar edi, chunki butun muloqot Doniyor kitobining oxirzamongacha muhrlanganligi haqidagi ikki ishora orasiga joylashtirilgan edi. Doniyor 1798 yilda muhrdan yechilgan haqiqatni tushunish uchun Uilyam Millerning qalbiga solingan istakni ifoda etar edi, va u tan olishga yo'naltirilgan birinchi haqiqat muqaddas maskan va lashkarning oyoq osti qilinishi bo'ldi — avval majusiylilik, so'ng esa papalik tomonidan — muqaddas xalqning qudrati Levilar yigirma oltidagi “yetti zamon”ning amalga oshishida tarqatib yuborilgan davr mobaynida.

Millerning haqiqatni bilish istagi Doniyorning istagi bilan ifodalanadi, biroq Millerning tushunchasi to'liq emas edi. Doniyor Millerning istagini ifodalaydi, Beltashassar esa narsa va vahiy haqida to'liq tushunchaga ega bo'lganlarni ifodalaydi. Doniyorning o'n ikkinchi bobida millerchilar tajribasining bir qismi bo'lgan, bir yuz qirq to'rt ming kishining tarixida o'ziga parallel muqobilini topadigan kamida beshta muhim haqiqat mavjud. Shulardan biri shuki, ular uch

bosqichli sinov jarayoniga ega bo'lgan o'n bokira qiz haqidagi masalni ado etayotganliklarini ado etdilar va tushundilar; yana biri esa, ular Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi "yetti vaqt"ning poydevor toshini tushunadilar.

Bu tadqiqotni keyingi maqolamizda davom ettiramiz.

“Shunda Osmon Shohligi qo'llariga chiroqlarini olib, kuyovni qarshi olish uchun chiqqan o'nta bokira qizga o'xshatilur. Ulardan beshtasi dono, beshtasi esa nodon edi. Nodonlari chiroqlarini oldilar-u, ammo o'zlari bilan moy olmadilar; donolari esa chiroqlari bilan birga idishlarida moy ham oldilar. Kuyov kechikkani bois, ularning hammasi mudrab, uxlab qoldilar. Yarim kechada esa bir nido bo'ldi: Mana, kuyov kelmoqda, uni qarshi olishga chiqinglar. Shunda o'sha bokira qizlarning hammasi turib, chiroqlarini tuzatdilar. Nodonlari donolarga dedilar: Moyingizdan bizga ham beringlar, chunki chiroqlarimiz o'chib bormoqda. Ammo donolari javob berib dedilar: Yo'q, bo'lmasa bizga ham, sizlarga ham yetmay qolishi mumkin; undan ko'ra sotuvchilarning oldiga borib, o'zlaringiz uchun sotib olinglar. Ular sotib olgani ketganlarida esa, kuyov keldi; tayyor bo'lganlar u bilan birga nikoh to'yiga kirdilar, va eshik yopildi. Keyin qolgan bokira qizlar ham kelib: Hazrat, Hazrat, bizga oching, dedilar. Ammo u javob berib dedi: Sizlarga chinini aytayin, men sizlarni tanimayman. Shuning uchun hushyor bo'linglar, chunki Inson O'g'li qaysi kun va qaysi soatda kelishini bilmaysizlar.”

“Biz hozir nihoyatda xatarli bir davrda yashamoqdamiz, va hech birimiz Masihning kelishiga tayyorgarlik izlashda sustkashlik qilmasligimiz kerak. Hech kim nodon qizlar o'rnagini tutib, o'sha vaqtda bardosh bera olish uchun zarur bo'lgan fe'l-atvor tayyorgarligini inqiroz kelgunicha kutib olish xavfsiz bo'ladi, deb o'ylamasin. Mehmonlar chaqirilib, tekshiriladigan paytda Masihning solihligini izlash uchun juda kech bo'ladi. Hozir Masihning solihligini — sizni Qo'zining nikoh ziyofatiga kirishga munosib qiladigan to'y libosini — kiyib olish vaqtidir. Masalda nodon qizlar moy so'rab iltijo qilayotgan, ammo so'rovlariga ko'ra uni ololmay qolayotgan qilib tasvirlanadi. Bu inqiroz vaqtida bardosh bera oladigan fe'l-atvorni rivojlantirish orqali o'zlarini tayyorlamaganlarning ramzidir. Go'yo ular qo'shnilariga borib: “Menga fe'l-atvoringni ber, aks holda men halok bo'laman”, — degandek bo'ladilar. Donolar esa o'z moylarini nodon qizlarning miltillab turgan chiroqlariga bera olmas edilar. Fe'l-atvor boshqaga ko'chirilmaydi. Uni sotib ham, sotib yuborib ham bo'lmaydi; u orttirilishi kerak. Rabb har bir insonga sinov muddati davomida solih fe'l-atvorni qo'lga kiritish imkoniyatini bergan; ammo U bir inson vositachining boshqasiga qattiq tajribalar orqali o'tib, buyuk Ustozdan saboqlar olib, sinov ostida sabr namoyon eta olishi va imkonsizlik tog'larini ko'chira oladigan darajada imonni amalda qo'llashi orqali rivojlantirgan fe'l-atvorini bera olishi uchun biror yo'lni belgilamagan. Muhabbatning iforini boshqaga o'tkazish — o'zgaga muloyimlikni, nazokatni va sabotni berish — imkonsizdir. Bir inson yuragi boshqa bir yurakka Xudoga va insoniyatga bo'lgan muhabbatni quyib bera olmaydi.”

“Lekin kun kelmoqda, va u bizga juda yaqin, o'shanda xarakterning har bir bosqichi alohida vasvasa orqali oshkor bo'ladi. Tamoyilga sodiq qoladigan, oxirigacha imonni amal qiladiganlar — sinov muddati davom etgan avvalgi soatlarda sinov va mashaqqat ostida sodiqligini isbotlagan hamda Masihga o'xshash xarakter shakllantirganlar bo'ladi. Bular Masih bilan yaqin tanishuvni rivojlantirgan, Uning donoligi va inoyati orqali ilohiy tabiatga sherik

bo'lgan kishilar bo'ladi. Ammo hech bir inson boshqasiga yurak sadoqatini va ongning oliyjanob sifatlarini bera olmaydi hamda uning yetishmovchiliklarini axloqiy qudrat bilan to'ldira olmaydi. Biz har birimiz odamlarga Masihga xos namuna ko'rsatish orqali bir-birimiz uchun ko'p narsa qila olamiz va shu tariqa ularni hukmda bardosh bera olmaydigan adolatsizlikdan emas, balki usiz turib qololmaydigan solihlik uchun Masihning oldiga borishga ta'sirlantira olamiz. Odamlar xarakter barpo etishning muhim masalasini ibodat ila mulohaza qilib ko'rishlari va o'z xarakterlarini ilohiy namuna asosida shakllantirishlari kerak." The Youth Instructor, January 16, 1896.